

สุขใจที่ได้ให้...ด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์

สุภารัตน์ เหมธินี*

สถานการณ์เหตุความไม่สงบในพื้นที่ตำบลลางา มีมาตั้งแต่ปี 2550-ปัจจุบัน และในปี 2565 มีจำนวน 28 เหตุการณ์ ตำบลลางาเป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์ เป็นเขตรอยต่อของอำเภอมายอ และอำเภอปะนาเระ มีการคมนาคมสะดวก เป็นเส้นทางหลักจากจังหวัดปัตตานีไปยังจังหวัดนราธิวาส มีหน่วยทหารตั้งอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียง เป็นจุดยุทธศาสตร์ทางด้านเศรษฐกิจที่หนึ่งของปัตตานี มีประชากรหนาแน่น เนื่องจากเป็นแหล่งชุมชนใหญ่ มีหน่วยงานความมั่นคงเข้ามาอยู่ในพื้นที่ เป็นปัจจัยที่ทำให้มีการก่อเหตุได้บ่อย และส่งผลกระทบต่อชาวทางลบบที่มีผลต่อการสร้างความหวาดกลัว สะเทือนขวัญต่อคนในพื้นที่ นอกจากนี้ในพื้นที่ลางายังมีปัญหาเรื่องความเป็นอยู่ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินจากสถานการณ์ความไม่สงบปัญหาด้านอาชีพและเศรษฐกิจ ปัญหาด้านสาธารณสุข ได้แก่ โรคความดันโลหิตสูงและเบาหวาน ปัญหาการไม่ยอมรับการฉีดวัคซีนป้องกันโควิด-19 โรคติดต่อ หลุมฝังศพกรณีภาวะเสี่ยง และอื่นๆ

ภายใต้สถานการณ์ความไม่สงบของเหตุการณ์ความรุนแรงของพื้นที่การดำเนินงานด้านสุขภาพก็ต้องขับเคลื่อน ทำให้เกิดความยากลำบากในการทำงานร่วมกับชุมชน การสร้างความเชื่อมั่น ทศนคติ ความเชื่อด้านศาสนาและไว้วางใจจากประชาชน ต้องมีการเชื่อมความสัมพันธ์ การประสานงาน และสร้างความร่วมมือเพื่อให้การทำงานด้านสุขภาพเกิดความสำเร็จ เริ่มต้นจากจุดเล็กๆ จากบุคคลจิตอาสา ที่ชื่อว่า “ซัลมา ไชละมุด”

สุขใจที่ได้ให้...ด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์

อสม.ซัลมา ไชละมุด เป็นคนที่มีมนุษยสัมพันธ์ ชอบช่วยเหลือผู้อื่น สามารถทำงานแบบบูรณาการและทำงานเป็นทีมได้อย่างดี เมื่อปี พ.ศ.2562 อสม.ซัลมา ไชละมุด ได้มีโอกาสดูแลผู้ป่วยมะเร็งเต้านมคนหนึ่ง ในหมู่ที่ 2 บ้านลางา ต.ลางา เริ่มแรกได้ลงเยี่ยมบ้านร่วมกับทีม อสม. ได้เจอกับคนไข้และพูดคุยเรื่องสุขภาพกับเขาเพราะคนไข้มีโรคประจำตัวคือโรคทางเดินหายใจเป็นมา 10 ปี และรับยามารับประทานที่เป็นประจำอยู่แล้ว พร้อมกับสอบถามอาการทั่วไปความเป็นอยู่ จนคนไข้รู้สึกถูกชะตาและรู้สึกไว้วางใจ จนวันหนึ่ง คนไข้ได้โทรมาปรึกษาเรื่องสุขภาพ คนไข้ได้เล่าอาการของเขาให้ฟัง ว่าที่หน้าอกของเขาเหมือนมีก้อนอะไรสักอย่างที่สามารถสัมผัสได้แต่ยังไม่เจ็บ เมื่ออสม.ซัลมา ไชละมุดทราบข้อมูล จึงรีบโทรปรึกษาเจ้าหน้าที่รพ.สต.ลางา ทันที โดยกระบวนการแรก คือ แนะนำให้คนไข้ไปตรวจอาการเบื้องต้นที่ รพ.สต.ลางาก่อน หลังจากนั้นเมื่อเจ้าหน้าที่รพ.สต.สอบถามอาการและตรวจเบื้องต้น และส่งต่อคนไข้ไปยังโรงพยาบาลมายอทันที และเข้าสู่กระบวนการรักษาตามขั้นตอน ระหว่างที่นำพาคนไข้ขึ้น

*นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ ศูนย์พัฒนาการสาธารณสุขมูลฐานชายแดนภาคใต้ จังหวัดยะลา

อสม. ชลมา ไชละมุต อยู่ในเหตุการณ์ของคนที่ใช้ตลอด คอยปลอบใจและให้กำลังใจคนไข้ อยู่ข้างๆ

หลังจากนั้นคนไข้ได้เข้ากระบวนการรักษาที่โรงพยาบาลปัตตานีตามระบบ พอถึงวันนัดฟังผลเบื้องต้น อสม. ชลมา ไชละมุต ก็ได้ไปฟังผลด้วยกันกับคนไข้ ผลตรวจสรุปเบื้องต้น หมอบอกว่า เป็นก้อนลักษณะเนื้อร้าย เมื่อทราบข้อมูลดังกล่าว อสม. ชลมา ไชละมุต ก็ได้ประสานกับเจ้าหน้าที่ รพ.สต. ลางา และทีมงานสุขภาพจิตของโรงพยาบาลมาเยอ เพื่อลงมาเยี่ยมบ้านพร้อมให้กำลังใจคนไข้ต่อไป และหมอได้นัดทำการผ่าตัด เพื่อเอาก้อนเนื้อไปตรวจอีกครั้ง อสม. ชลมา ไชละมุต ได้ลงเยี่ยมบ้าน ตรวจร่างกายเบื้องต้น โดยวัดความดันโลหิต ทั้งได้แนะนำในเรื่องอาหารการกิน การดูแลรักษาตัวเองในช่วงพักฟื้น หลังจากการผ่าตัดก้อนเนื้อ จนอาการเริ่มดีขึ้น จากผลจากตรวจชิ้นเนื้อ พบว่าคนไข้เป็นมะเร็งเต้านมระยะที่ 3 แพทย์กระจายเชื้อ ไปกับต่อมน้ำเหลืองใต้รักแร้ คนไข้รับไม่ได้กับผลการตรวจ พร้อมกับน้ำตาไหล ซึมออกมาโดยไม่รู้ตัว หลังจากวันนั้น อสม. ชลมา ไชละมุต ได้โทรประสานกับเจ้าหน้าที่ รพ.สต. อีกครั้ง พร้อมได้เล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นให้ฟัง ทางรพ.สต. ลางาเอง ก็ไม่รอช้า จึงรีบประสานกับทีมเฝ้าระวังของโรงพยาบาลมาเยอทันที เพื่อลงมาเยี่ยมบ้าน ประเมินสภาพจิตใจของคนไข้ วันรุ่งขึ้นทางทีมงาน รพ.สต. ลางาและทีมเฝ้าระวังโรงพยาบาลมาเยอ ก็ลงไปเยี่ยมคนไข้ พร้อมประเมินสภาพจิตใจและติดตามอาการเรื่อยๆ โดย อสม. ชลมา ไชละมุต อยู่ในเหตุการณ์ทุกครั้ง ที่มีทีมงานลงมาเยี่ยมและคอยพูดคุยให้กำลังใจในทุกๆวัน จนคนไข้มีอาการดีขึ้นและ สามารถดูแลตนเองจนได้กลับมาใช้ชีวิตได้ตามปกติ ทำให้ อสม. ชลมา ไชละมุต รู้สึกภาคภูมิใจมาก ที่ครั้งหนึ่งได้ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยมะเร็งเต้านมรายนี้ได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะการดูแลสภาพจิตใจ ทำให้ อสม. ชลมา ไชละมุต รู้ว่ากำลังใจสำคัญที่สุด ถ้าหากการมีกำลังใจที่ดี ไม่มีอะไรที่เราจะผ่านมันมาไม่ได้ คงไม่มีอะไรภูมิใจเท่ากับการที่ได้เห็นคนคนหนึ่งมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และสามารถต่อสู้กับโรคร้ายที่ตัวเองเจอ จนได้กลับมาใช้ชีวิตปกติได้ในอีกครั้ง สุขใจที่ได้ให้ สุขยิ่งกว่าที่ได้เห็นคนไข้กลับมาเยี่ยมได้อีกครั้ง เราต้องดูแลช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ให้ดีที่สุด ด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ เพราะคนไข้เปรียบเสมือนญาติพี่น้องเราคนหนึ่ง

อสม. คนแรก ที่จัดวัคซีนป้องกันโควิด - 19 ในอำเภอมายอ

ในช่วงเดือน พฤษภาคม 2563 มีเคสผู้ป่วยโควิด-19 เคสแรกของตำบลลางา และทำงานอยู่ในตลาดนัดปาลัส ซึ่งตลาดใหญ่ของตำบลลางา ทำให้กระทบแม่ค้าในตลาด จนต้องปิดตลาด เป็นอะไรที่ยากลำบากในการดำรงชีวิต และมีผู้ป่วยเสียชีวิตด้วยโรคโควิด-19 อีก ยิ่งทำให้ชาวบ้านในพื้นที่เริ่มมีความกลัวเพิ่มมากขึ้น พื้นที่ปัตตานีมีปัญหาเรื่องการรับวัคซีนโควิด - 19 เนื่องจากความเชื่อทางด้านศาสนา ชาวลือเชิงลบจากการรับวัคซีน การเสียชีวิต เกิดการปฏิเสธการรับวัคซีน ในบทบาทของประธาน อสม.อำเภอมายอ จึงต้องเป็นต้นแบบให้กับ อสม. และประชาชนทุกคนของอำเภอมายอ ด้วยเหตุผลที่ว่า ถ้า อสม.ไม่ฉีดให้ดูก่อนว่าปลอดภัยแล้วจะเอาความมั่นใจที่ไหนไปสร้างความเชื่อมั่นให้ประชาชน นอกจากนี้ยังสนับสนุนให้ อสม. ทุกคนไปรับวัคซีน มีการสร้างมาตรการและแรงจูงใจให้รางวัล ยกย่องเป็น อสม.ต้นแบบวัคซีน

ตั้งแต่ระดับ ประธานตำบล ประธานหมู่บ้าน และ อสม. ทุกคน เพื่อให้ทุกคนสามารถลงไปปฏิบัติงานในพื้นที่ในการสร้างความเชื่อมั่นต่อประชาชนเรื่องความปลอดภัยของวัคซีน การดูแลตนเองหลังรับวัคซีนโดย อสม. จนทำให้ชาวบ้านเริ่มให้ความสนใจในเรื่องของการฉีดวัคซีนป้องกันโควิด-19 จนทำให้กระแสตอบรับการฉีดวัคซีนป้องกันโควิด-19 เพิ่มขึ้น ครอบคลุม เข็มที่ 1 ถึง เข็มที่ 3 ร้อยละ 100

แกนนำในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน “พัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ”

อสม.ชลมา ไชลสมุด เป็นแกนนำในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน “พัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ” โดยการส่งเสริมและสนับสนุน ให้ตำบลมีกระบวนการสร้างสุขภาพที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาบทบาทภาคประชาชน ท้องถิ่น และทุกภาคส่วนมีการช่วยกันค้นหาปัญหาสุขภาพ ดำเนินกิจกรรมพัฒนาด้านสุขภาพและมาตรการทางสังคม รวมทั้งนวัตกรรมต่าง ๆ ด้วยความตั้งใจ เต็มใจ โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมและเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อลดปัญหาและปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพตามบริบทของพื้นที่ เพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพที่ดีและยั่งยืน ตำบลลางาได้รับการประเมินให้เป็นตำบลจัดการสุขภาพระดับ “ดี” มีกิจกรรมทางกาย โดยวิธี ดีเกอูลู เพิ่มการเคลื่อนไหวในกลุ่มเสี่ยง/ผู้สูงอายุ ส่งเสริมการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ โดยใช้กิจกรรม 30 2ส ติดตามกลุ่มเสี่ยงโดยวิธีเพื่อนช่วยเพื่อนกติกาสุมชน (ฮุกม ปากัด) ซึ่งกำหนดให้คนในชุมชนลดหวาน มัน เค็ม ในครัวเรือน ปรับเปลี่ยนอาหาร เช่น แกงกะทิ จาก 2 เมนู เหลือ 1 เมนู เปลี่ยนจากเมนูกะทิ เป็นแกงส้มแทน และในช่วงเดือนรอมฎอนก็จะปรับเครื่องดื่มเปิดบวช (ถือศีลอด) จากน้ำหวานเป็นน้ำสมุนไพรแทน เชิญบุคคลตัวอย่างที่ปรับเปลี่ยนสำเร็จ มาแลกเปลี่ยนรู้ แשרประสบการณ์ให้กับกลุ่มเสี่ยงปี 2563-2565 พบว่า มีความเข้าใจและมีแนวโน้มเข้าใจและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตนเองไปในทิศทางที่ดีขึ้น

แกนนำในการให้บริการเชิงรุก ในพื้นที่ที่มีสถานการณ์ความไม่สงบ

อีกหนึ่งหน้าที่สำหรับ อสม.ซัลมา ไชละมุด คือการเป็นทีมเยี่ยมเยียนจิตใจ เช่น การช่วยเหลือผู้ป่วยมะเร็ง การเยี่ยมบ้าน การเป็นที่ปรึกษา การสื่อสาร การสร้างกำลังใจ ประสานงานกับเจ้าหน้าที่และหน่วยงานในพื้นที่ ในการลงเยี่ยมเยียน ช่วยเหลือดูแลผู้ที่ประสบปัญหาจากสถานการณ์ ในฐานะประธาน อสม.ตำบลและอำเภอ ถึงจะรู้สึกกลัวกับสถานการณ์แค่ไหน แต่ในฐานะที่เป็นตัวแทนในการดูแลสุขภาพประชาชน ต้องไม่หวาดกลัว เพื่อสร้างพลังใจในการไปดูแลสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ในการประสานงานเยี่ยมบ้านเยี่ยมเยียนจิตใจร่วมกับทีมเยี่ยมเยียนจิตใจของหน่วยงานต่างๆ เป็นที่ปรึกษาให้กับผู้ที่ได้รับผลกระทบทั้งในหมู่บ้าน ตำบล และอำเภอ ในการติดต่อประสานกับหน่วยงานต่างๆในพื้นที่ และมีการประสานงานกับประธาน อสม.ทุกตำบล ซึ่งการดำเนินงานเยี่ยมบ้านเยี่ยมเยียนจิตใจของ อสม.ในปี 2563 – 2565 มีมาอย่างต่อเนื่อง และจากการประสานงานกันระหว่างประธานตำบล หากในละแวกบ้านมีผู้ได้รับผลกระทบต้องให้ลงไปดูแลทันทีและส่งต่อข้อมูลกลับมาให้ทีมเยี่ยมเยียนอำเภอ ในรายที่มีความพิการก็ประสานงานกับเครือข่าย พมจ.และสมาคมแม่บ้านกองทัพอากาศ ในการขอสนับสนุน ภายอุปกรณ์ ถุงยังชีพมามอบให้ สร้างคุณภาพชีวิตที่ดีแก่ผู้ได้รับผลกระทบ

นอกจากนี้ในตำบลลางามีหญิงมีครรภ์ที่มีภาวะเสี่ยงถึงร้อยละ 29.79 ที่ต้องให้มีการดูแลอย่างต่อเนื่อง มีการค้นหาหญิงตั้งครรภ์รายใหม่และค้นหาความเสี่ยงส่งเข้าระบบการฝากครรภ์ของ รพ.สต.ลางา ดูแลต่อบ้านติดตามการฝากครรภ์ต่อเนื่อง และสนับสนุนการคลอดปลอดภัยที่โรงพยาบาล มีการนำร่องในการทำ MOU กับอบต. ในเรื่องเงินสงเคราะห์บุตรเดือนละ 600 บาท โดยเด็กจะต้องฉีดวัคซีนตามเกณฑ์ ถึงจะได้เงินดังกล่าว โดยจะมีหนังสือรับรองจากเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานวัคซีนของรพ.สต. และ อสม.ซัลมา ไชละมุด ซึ่งเป็นประธาน อสม.ตำบลต้องรับรอง ทำให้เด็กมาฉีดวัคซีนกันได้ตามเกณฑ์ และอีกบทบาทของ อสม.ซัลมา ไชละมุด ในการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพเด็ก 0-5 ปี คือ การติดตามเด็กให้มารับบริการฉีดวัคซีนตามนัด ลงพื้นที่ประเมินภาวะโภชนาการ โดยได้รับสนับสนุนข้อมูลอุปกรณ์จากงบกองทุนสุขภาพตำบลจากนายกองค้การบริหารส่วนตำบลลางา

ตลอดระยะเวลาในการเป็น อสม. ซัลมา ไชละมุด ได้ทุ่มเททั้งร่างกายและแรงใจ มีจิตอาสา และเสียสละ ทำให้คนในชุมชนเกิดความเชื่อถือไว้วางใจ และเป็นที่ยื่นชอบรักใคร่ จนทำให้เกิดความร่วมมือในทุกๆ กิจกรรมของชุมชน